ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांतर्गत
किमान १० % लोकसहभाग प्राप्त करुन घेण्याची पध्दत घालून देणे व योजनेचे प्राधान्य निश्चित करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग
शासन शुध्दिपत्रक क्रमांकःग्रापापु १००४/प्र.क्र.२४४/पा.पु.०७
मंत्रालय, मुंबई ४०००३२, दिनांकः ८ फेब्रुवारी, २००५

वाचाः शासन परिपत्रक, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, क्र.ग्रापापु १००४/प्र.क्र.२४४/पा.पु.०७, दिनांक: १८ जानेवारी, २००५

शुध्दिपत्रकः

ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांअतर्गत किमान १०% लोकसहभाग प्राप्त करुन घेण्याची पध्दत घालून देणे व योजनांचा प्राथम्यक्रम निश्चित करण्यासाठी गुणवत्ता यादी तयार करण्याबाबत सूचना उपरोक्त दिनांक १८ जानेवारी, २००५ च्या परिपत्रकान्वये निर्गमित करण्यात आल्या आहेत. तथापि, त्या परिपत्रकासोबतच्या **विवरणपत्र अ व विवरणपत्र ब** मध्ये काही त्रुटी आढळून आल्या, असल्यामुळे दिनांक **१८ जानेवारी, २००५** च्या परिपत्रकासोबतच्या **विवरणपत्र अ व ब** ऐवजी या शुध्दिपत्रका सोबतचे सुधारित विवरणपत्र **अ व ब** नुसार आवश्यक कार्यवाही करावी.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सुधीर ठाकरे)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,
१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे सचिव
३. मा. उप मुख्यमंत्री यांचे सचिव
४. मा. मंत्री (सर्व) यांचे खाजगी सचिव
५. मा. राज्यमंत्री (सर्व) यांचे खाजगी सचिव
६. मा. अध्यक्ष,जिल्हा परिषद (सर्व)
७. मा. मुख्यसचिव
८. विभागीय आयुक्त (सर्व)
९. सदस्य सचिव,महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण,मुंबई
१०. संचालक,भूजल सर्वेक्षण विकास यंत्रणा,पुणे
११. जिल्हाधिकारी (सर्व)
१२. मुख्य कार्यकारी अधिकारी,जिल्हा परिषद (सर्व)
१३. मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)
१४. प्रादेशिक मुख्य अभियंता, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण (सर्व)
१५. उपसंचालक, भूजल सर्वेक्षण विकास यंत्रणा (सर्व)

\\Ws०७a\d\G.R.Folder ०३\G.R. Papu ०७ १ १२.doc
रोटा/एच-909(बी)(1500-2-05)-1

१६. अधिक्षक अभियंता, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण (सर्व)
१७. तहसीलदार (सर्व)
१८. जिल्हा वरिष्ठ भूवैज्ञानिक, भूजल सर्वेक्षण विकास यंत्रणा (सर्व)
१९. जिल्हा माहिती अधिकारी (सर्व)
२०. कार्यकारी अभियंता, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण (सर्व)
२१. कार्यकारी अभियंता, ग्रामीण पाणी पुरवठा विभाग,जिल्हा परिषद (सर्व)
२२. उप अभियंता, ग्रामीण पाणी पुरवठा उपविभाग,जिल्हा परिषद (सर्व)
२३. गटविकास अधिकारी, पंचायत समिती (सर्व)
२४. महालेखापाल, महाराष्ट्र-१ (लेखा परिक्षा) / (लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई
२५. महालेखापाल, महाराष्ट्र-२ (लेखा परिक्षा) / (लेखा व अनुज्ञेयता), नागपूर
२६. मुख्य लेखा परिक्षक, स्थानिक निधी लेखा, नवी मुंबई
२७. उप मुख्य लेखा परिक्षक, स्थानिक निधी लेखा,नाशिक, पुणे, औरंगाबाद, अमरावती व नागपूर
२८. नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
२९. मंत्रालयातील इतर सर्व विभाग
३०. पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभागातील सर्व पर्यवेक्षकीय अधिकारी व कार्यासने.
३१. निवडनस्ती (पापु-०७), पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग

शासन शुध्दिपत्रक, क्रमांक ग्रापापु-१००४ /प्र.क्र.२४४/पापु-०७, दिनांक ८ फेब्रुवारी,२००५ चे सहपत्र

सुधारित परीशिष्ट - अ

अ.क्र.	निकष	कमाल गुण	गुणांकन पध्दत	द्यावयाचे गुण
१.	(अ)लाभधारकांना होणाऱ्या पाणी पुरवठयाचे सध्याचे प्रमाण.	२५ गुण	(अ) लाभधारकांना होणाऱ्या पाणी पुरवठयाचे सध्याचे प्रमाण १. गावात शासकीय पाणी पुरवठा योजना नाही अथवा पूर्णपणे बंद असून सुरु करता येण्यापलीकडे आहे. २. गावात शासकीय पाणी पुरवठा योजना आहे.त्यातून होणाऱ्या पाणी पुरवठयाचे प्रमाण: अ) ०- १० लिटर ब) ११ - २० लिटर क) २१- ३० लिटर ड) ३१लिटर अथवा त्यापेक्षा जास्त परंतु ४० लिटरपेक्षा कमी इ) ४० लिटर व त्याचे वर	२५ गुण २० गुण १५ गुण १० गुण ५ गुण ० गुण
	(ब) पाणी टंचाई असल्याने टँकर लावावी लागणारी गांवे	१० गुण	(ब) पाणी टंचाई असल्याने टँकर लावावी लागणारी गावे १) सतत ५ वर्षे किंवा त्यापेक्षा जास्त वर्षे टँकरव्दारे पाणी पुरवठा केला असल्यास २) सतत २ वर्षा पेक्षा जास्त पण ५ वर्षापर्यंत टँकरव्दारे पाणी पुरवठा केला असल्यास ३) सतत २ वर्षे टँकरव्दारे पाणी पुरवठा केला असल्यास	१० गुण ५ गुण ३ गुण
२.	पाणी प्रत अ) नैसर्गिक	२५ गुण	(अ) नैसर्गिक १) फ्लोराईड /आर्सेनिक यांनी बाधित स्त्रोत २) नायट्रेट किंवा मचुळपणाने बाधित स्त्रोत ३) शिशामुळे बाधित स्त्रोत ४) इतर हानिकारक खनिज किंवा आरोग्यास धोकादायक बाबी.	 २५ गुण २० गुण १५ गुण १० गुण
	ब) मानवनिर्मित, औद्योगिक किंवा शहरी सांडपाण्यामुळे पाण्याची प्रत बिघडणे (यामध्ये गावाचा प्रत्यक्ष दोष नाही अशा कारणांचा अंतर्भाव होईल.)		(ब) मानवनिर्मित गावालगतच्या स्त्रोतात प्रयोगशाळेच्या पृथक्करणानुसार प्रदूषण विहित प्रमाणापेक्षा अधिक असल्यास व स्त्रोत पिण्यासाठी वापरणे शक्य नसल्यास व त्यामूळे दुरुन पाणी आणावे लागत असल्यास	५ गुण

अ.क्र.	निकष	कमाल गुण	गुणांकन पध्दत	द्यावयाचे गुण
३.	योजनेच्या कार्यक्षेत्राच्या गावातील दारिद्रय रेषेखालील कुटुंबांचे प्रमाण (टक्केवारी)	गुण ५	१) जिल्हा सरासरीएवढी टक्केवारी २) जिल्हा सरासरीपेक्षा जादा टक्केवारीसाठी प्रत्येक पूर्ण टक्क्याला १ गुण मात्र कमाल गुण मर्याद ा जिल्हा सरासरीपेक्षा ३ टक्के किंवा त्यापेक्षा जास्त असल्यास कमाल ५ गुणांवर सिमित कर ावे. ३) जिल्हा सरासरीपेक्षा कमी टक्केवारी अस ल्यास प्रत्येक पूर्ण १ टक्के कमी सर ासरीसाठी १ गुण कमी करण्यांत यावा. जिल्हा सरासरीपेक्षा २ %किंवा त्यापेक्षा कमी टक्केवारी असल्यास ० गुण देण्यात यावे.	२ गुण ३ ते कमाल ५ गुण १ ते ० पर्यंत गुण
४.	मागासवर्गीयांचे प्रमाण (लोकसंख्येशी टक्केवारी)	१० गुण	१) राज्य सरासरी एवढी टक्केवारी २) राज्य सरासरीपेक्षा जादा टक्केवारीसाठी प्रत्येक पूर्ण् टक्क्याला १ गुण मात्र कमाल गुण मर्यादा (५ टक्के किंवा जास्त टक्केवारी असल्यास) १० गुणांची राहील. ३) राज्य सरासरीपेक्षा कमी टक्केवारी असल्यास प्रत्येकी १ टक्का कमी टक्केवारीसाठी १ गुण कमी करण्यांत यावा. ५ % किंवा त्यापेक्षा कमी टक्केवारी असल्यास ० गुण देण्यांत यावे	०५ गुण ०६ ते कमाल १० गुण ४ ते ० पर्यंत गुण
५.	आदिवासींचे प्रमाण (लोकसंख्येशी टक्केवारी)	१० गुण	१) राज्य सरासरी एवढी टक्केवारी २) राज्य सरासरीपेक्षा जादा टक्केवारीसाठी प्रत्येक पूर्ण टक्क्याला १ गुण मात्र कमाल गुण मर्यादा (५ % किंवा जास्त टक्केवारी असल्यास)१० गुणांवर सिमित राहील. ३) राज्य सरासरीपेक्षा कमी टक्केवारी असल्यास प्रत्येकी १ टक्का कमी सर ासरीसाठी १ गुण कमी करण्यांत गावा. ५% किंवा त्यापेक्षा कमी टक्केवारी असल्यास ० गुण देण्यांत यावे.	०५ गुण ०६ ते कमाल १० पर्यंत गुण ०४ ते ० पर्यत गुण
६.	गावातील पूर्वीची पाणीपट्टी वसुली	५ गुण	१) ९० ते १०० टक्के वसुली २) ७५ ते ८९ टक्के वसुली ३) ६० ते ७४ टक्के वसुली ४) ५० ते ५९ टक्के वसुली ५० टक्के पेक्षा कमी वसुली	०५ गुण ०४ गुण ०३ गुण ०२ गुण ०० गुण
७.	संत गाडगेबाबा ग्राम स्वच्छता अभियानाअंतर्गत बक्षीस मिळाले असल्यास.	५ गुण	१) विभाग किंवा राज्य स्तर ावरील बक्षिस मिळाले असल्यास. २) जिल्हा स्तरावरील बक्षीस मिळाले असल्यास ३) पंचायत समिती स्तर ावरील बक्षीस मिळाले असल्यास ४) जिल्हा परिषद मतदार संघ स्तरावरील प्रथम तीन पैकी क्रमांक मिळाला असल्यास. ५) कोणतेही बक्षीस किंवा प्राधान्य क्रमांक नाही.	०५ गुण ०४ गुण ०३ गुण ०१ गुण ०० गुण
८.	भूजल कायदा व पाणी वाटपाबाबत गाव सहभाग.	५ गुण	१) गावाने स्वयंनियोजन करुन त्याप्रमाणे कार्यवाही केली असल्यास (शिवकालीन योजनेप्रमाणे) २) शिवकालीन पाणी साठवण योजनेप्रमाणे केवळ नियोजन केले असल्यास. ३) अंमलबजावणी/नियोजन केले नसल्यास	०५ गुण ०२ गुण ०० गुण

टिप :- गावाने शासनाने ठरविलेल्या किमान दराने किंवा त्या दरापेक्षा जास्त दराने पाणीपट्टी आकार लेली असावी, तरच क्र. ६ या निकषाखाली द्यावयाचे गुण प्राप्त होतील.

शासन शुध्दिपत्रक क्रमांक ग्रापापु-१००४ /प्र.क्र.२४४/पापु-०७, दिनांक ८ फेब्रुवारी, २००५ चे सहपत्र

सुधारित परिशिष्ट "ब "

समजा अ, ब, क, ड, इ, फ या ६ ग्रामपंचायती /गावांनी पिण्याचे पाणी पुरवठा योजनेसाठी वर्तमान पत्रात किंवा इतर प्रसिध्दी माध्यमातून आलेल्या जाहिरातीच्या अनुषंगाने संपूर्ण माहितीसह जिल्हा परिषदेकडे अर्ज सादर केला आहे.

समजा त्यांना परिशिष्ट- अ मध्ये नमूद केलेल्या सुधारित निकषाअंतर्गत मिळालेल्या गुणांची माहिती खाली नमूद केल्याप्रमाणे आहे:

टेबल क्र.१ :-

अर्जदार गाव/ ग्रामपंचायत	निकष १ ते २ (पाणी टंचाई व पाण्याची गुणवत्ता) अंतर्गत मिळालेले गुण (कमाल गुण ६०)	निकष ३ ते ८			एकूण प्राप्त गुण (२ +३ क)	गुणानुक्रम
		सामाजिक न्याय निकष ३ ते ५ (कमाल गुण २५)	समूह कार्य संस्कृती निकष ६ ते ८ (कमाल गुण १५)	एकूण कमाल गुण ४० (३अ +३ब)		
१	२	३ अ	३ ब	३ क	४	५
अ)	५५	५	५	१०	६५	२
ब)	१५	२५	१५	४०	५५	४
क)	४०	१५	५	२०	६०	३
ड)	३५	२०	१५	३५	७०	१
इ)	२०	१५	१५	३०	५०	५
फ)	३०	१०	५	१५	४५	६

वरील प्रमाणे सर्व निकषांची एकत्रित बेरीज केल्यास पाण्यासाठी सगळ्यात गरज असलेले गाव/ग्रामपंचायत (अ)ही दुसऱ्या क्रमांकावर येते तर विशेष पाणी टंचाई नसलेले गांव(ब) हे चौथ्या क्रमांकावर येते मात्र (ब) गावांपेक्षा जादा टंचाईची गांवे म्हणजे क, ड, इ, फ ही गुणानुक्रमाने (ब) च्या वर किंवा खाली जातात. निकषांचा एकत्रित विचार करुन गुणानुक्रम दिल्याने ही परिस्थिती उद्‌भवते म्हणून गुणानुक्रम लावताना आता खालीलप्रमाणे पध्दत अवलंबावी :

सुधारित पध्दतः

सुधारित पध्दतीत प्रथम सर्व गावांची निकष १ व २ नुसार गुण देवून यादी करावी व प्राथमिक गुणानुक्रम देण्यात यावा. ती यादी खालीलप्रमाणे तयार होईल :-

टेबल क्र.२ -

गावाचे/ग्रामपंचायतीचे नांव	निकष १ व २ नुसार प्राप्त गुण	गुणानुक्रम
अ)	५५	१
ब)	१५	६
क)	४०	२
ड)	३५	३
इ)	२०	५
फ)	३०	४

वरीलप्रमाणे गुणानुक्रम लावतांना सगळ्यात पाणी टंचाईग्रस्त ग्रामपंचायत /गाव (अ) याला वरचा क्रमांक सगळ्यात कमी टंचाईग्रस्त ग्रामपंचायत/ गाव (ब) याला खालचा क्रमांक मिळालेला आहे. परंतु पाणी टंचाई बरोबर दारिद्रय रेषेखालील, मागासवर्गीय व आदिवासींचे ग्रामपंचायत /गावातील प्रमाण जास्त असणाऱ्या गावांना प्राधान्य द्यावयाचे आहे. तसेच हा प्रकल्प मागणी आधारित, समूह सहभाग तत्वावर असल्याने ग्रामस्थांच्या पुढाकारास विशेष महत्व असल्याने समूह सहभागाची पूर्वपिठीका विचारात घेऊन काही गुण देणे आवश्यक आहे. यासाठी वरील प्राधान्य यादीत निकष ३ ते ८ मध्ये प्राप्त होणारे गुण विचारात घेऊन त्याची पुन्हा अंतिम गुणवत्ता यादी खालीलप्रमाणे तयार होईल.

टेबल क्र.३

गावाचे नांव	३ ते ८ निकषात प्राप्त गुण (टेबल क्र. १ मधील रकाना ३ क)	अंतिम गुणवत्ता क्रमांक
अ)	१०	६
ब)	४०	१
क)	२०	४
ड)	३५	२
इ)	३०	३
फ)	१५	५

समजा वरील पैकी ४ ग्रामपंचायती /गांवे निवडावयाची असल्यास गुणानुक्रमाने ब, ड, इ, क या गावांची निवड होईल. यामुळे एकीकडे बऱ्यापैकी कठीण गावांची निवड होतानाच मागासवर्गीय, दारिद्रयरेषेखालील कुटुंबे जादा असलेल्या ग्रामपंचायतीना/गावांना व समूह सहभाग संस्कृती असलेल्या गावांना प्राधान्य मिळून समतोल साधला जाईल.